

פּיֶקֶד כּוֹלֵץ
יוֹשֵׁר וְהוֹגְנוֹת הַלְכָה לַמַּעֲשֵׂה

אַתִּיקָה בְּעֵסְקִים

פּעִילוֹת
מס' 11

- **למנחה: אתיקה או תורת המידות היא ענף בפילוסופיה, העוסק בשאלות "מהו המעשה הראוי שחובה לעשותו?" ו"מהי "המידה הטובה"?"**
ארגונים שונים ובעלי מקצועות מנסחים כללי התנהגות, השייכים למקצוע המסויים למשל: רופאים, עורכי דין, עיתונאים ועוד. המושג חדר גם לעולם העסקים.

בספר: The Power of Ethical Management

– By Norman V. Peale, Ken Blanchard

מדגישים המחברים כי אתיקה בעסקים הינה אחת הבעיות הדחופות ביותר העומדות לפני אמריקה היום. הם מדגישים כי אינך צריך לשקר כדי לנצח. הם מדגימים למנהלים של היום כיצד להחזיר הגינות למקום העבודה. הספר מציע אסטרטגיות אתיות פרקטיות שיוצרות רווחים והצלחה ארוכת טווח. מחברי הספר כותבים מתוך ניסיונם, וחושפים את האסטרטגיות הפרקטיות לקבלת החלטות אתיות, שמוכיחות כי ההגינות משתלמת.

מטרה

לבחון את תרומת האתיקה לעסקים ולחיי היום-יום.

משך הפעילות

45 דקות

עזרים

כרטיסי משימה קבוצתית.

מהלך הפעילות

שלב א' – במליאה

- **למנחה: לקראת המשימה הקבוצתית מומלץ להבהיר עם המשתתפים את המושגים שעשויים לעלות בדיון כגון: אתיקה, אתיקה מקצועית, שבועת הרופאים וכו'.**
- **רשום על הלוח את המילים "אין צורך לרמות כדי לנצח", המהוות כותרת בעיתון וברר עם המשתתפים:**
- **המשפט הזה לקוח מתוך מאמר שהופיע בעיתון. מה אומר לכם המשפט?**
- **מי אמר לדעתכם משפט כזה?**
- **לאיזה תחום מתחומי החיים התכוון לדעתכם בעל המאמר? מדוע?**

שלב ב' – קבוצתי

כל קבוצה תקבל כרטיס משימה קבוצתית, שבו קטע מהמאמר שהתפרסם בעיתון לפני שנים, ושאלות לדיון. להלן מבחר כרטיסי משימה?

כרטיס משימה לקבוצה א'

"כאשר עובד בכיר בתשלובת התעשייתית-ביטחונית הענקית 'ג'נרל דיינמיקס' מתלבט אם מותר לו לקבל במתנה מחזיק מפתחות מאחד הספקים, שאיתו הוא נמצא בקשרי עבודה רופפים, הוא לא חייב לרוץ לספרייה העירונית ולשלוף משם את ה'אתיקה' של אריסטו או את 'ביקורת התבונה המעשית' של קנט. די אם ייגש לטלפון ויחייג לאחד מ-40 מפקחי האתיקה המועסקים בשכר מלא ב'ג'נרל דיינמיקס'. הם הפוסקים אם התנהגות עסקית כלשהי מותרת או פסולה מבחינה מוסרית".

שאלות לדיון:

1. מדוע, לדעתכם, הוחלט להקצות משאבים למשרות של מפקחי אתיקה במפעל זה? תנו דוגמאות לבעיות אתיות שעשויות להתעורר במפעל.
2. מה דעתכם על תפקיד כזה בכלל?

כרטיס משימה לקבוצה ב'

"אתיקה (מוסר) בעסקים היא הבעיה הבוערת ביותר הניצבת לפני המשק האמריקני כיום".

שאלות לדיון:

1. מה יכולות להיות הסיבות, שהביאו אנשי מחקר ותעשיינים לידי מסקנה זו?
2. מה יכולות להיות ההשלכות של העדר מוסר בעסקים?

כרטיס משימה לקבוצה ג'

"שיקום של עסק מתחיל בחדרו של 'מטיף מוסרי' ולא דווקא בחדרו של מנתח פיננסי (מנתח כספים)".

שאלות לדיון:

1. מה דעתכם על המשפט הנ"ל?
2. איזו עצה של "המטיף המוסרי" עשויה להיות חשובה לשיקום העסק יותר מאשר עצתו של מנתח פיננסי? תנו דוגמה.

כרטיס משימה לקבוצה ד'

"התפרסם ספר העוסק בנושא: איך להצליח בעסקים בלי לחרוג מנורמות של יושר, להרוויח בלי לחטוא".

שאלות לדין:

1. מהי לדעתכם המציאות שיצרה צורך בהתייחסות כזאת לנושא?
2. מה אתם מצפים שהספר יכלול? תנו דוגמאות.

כרטיס משימה לקבוצה ה'

בארה"ב הופיע ספר שכותרתו:

⁶The power to ethical management integrity pays! you dont have to cheat to win
בתרגום חופשי: כוחו של ניהול אתי (מוסרי) – היושר משתלם! אינך צריך לרמות כדי להצליח.

שאלות לדין:

1. מה דעתכם על המסר המועבר בשם הספר? נמקו.
2. מה עשוי ניהול מוסרי להקנות? (ביטחון? כוח?).
3. תנו דוגמאות להתנהגות מוסרית המובילה להצלחה.

(6) <http://www.harpercollins.com/books/Power-Ethical-Management/?isbn=97806888070625> ©

כרטיס משימה לקבוצה ו'

"לפני שאתה מקבל החלטה עסקית כלשהי, ערוך לה מבדק מוסרי מהיר. בדוק אם ההחלטה שאתה עומד לקבל היא חוקית, האם היא הוגנת. שאל את עצמך: האם תוכל להיות שלם איתה כשתיוודע ברבים? האם תוכל להביט היישר בעיני ילדיך?"

שאלה לדין:

מה עשויות השאלות שבקטע זה לתרום למקבל ההחלטה?

שלב ג' - במליאה

דיווח הקבוצות.

שאלות לדין:

1. האם התפיסה שבאה לידי ביטוי בקטעים שקראתם רלוונטית גם לחיי היום יום שלכם?
2. מה דעתכם על הקמת "ועדת אתיקה" (מוסר) בחברת התלמידים בבית הספר?
3. בכתבה צוין כי יצא ספר ייעוץ לדרכי ניהול מוסריות. אילו הוחלט להוציא ספר "כוחה של התנהגות מוסרית בבית הספר", אילו הצעות הייתם כוללים בו?

- **למנחה: ניתן לפרסם את ההצעות על הלוח הכיתתי או להעביר את ההצעות למועצת התלמידים בבית הספר.**